

Ankieta dotycząca wymagań
w zakresie kompetencji
językowych i wiedzy o
społeczeństwie w ramach polityki
migracyjnej przeprowadzona w
2018 roku przez Radę Europy i
Stowarzyszenie ALTE

Główne tendencje

■ W ciągu ostatniej dekady coraz więcej państw członkowskich Rady Europy zaczęło włączać do wymagań migracyjnych i integracyjnych obowiązek znajomości języka urzędowego i wykazania się wiedzą o społeczeństwie kraju przyjmującego.

■ Większość państw członkowskich wprowadziła obowiązek złożenia przez migrantów występujących o obywatelstwo dokumentacji potwierdzającej znajomość języka urzędowego oraz posiadanie wiedzy o społeczeństwie kraju przyjmującego. W połowie państw członkowskich migranci muszą spełniać te wymagania, starając się także o pobyt stały - a w jednej trzeciej państw również przed przybyciem do kraju przyjmującego.

■ Stwierdzono także duże zróżnicowanie wśród państw członkowskich, co do wymaganych poziomów znajomości języka urzędowego w ramach procedur migracyjnych i integracyjnych.

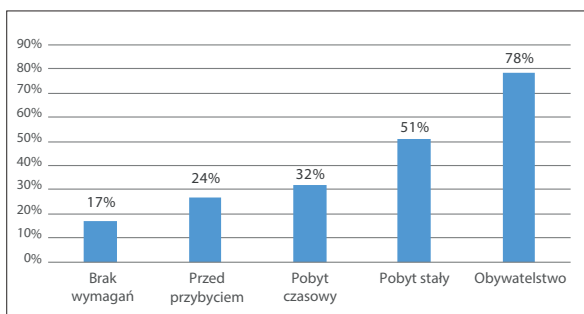
■ Osoby wymagające stosowania odrębnych procedur (nieletni, uchodźcy, półanalfabeci, analfabeci) rzadko są zwalniane z obowiązku egzaminacyjnego.

■ Wiele państw członkowskich stosuje testy nieobjęte odpowiednią kontrolą jakości prowadzonych działań egzaminacyjnych. Wpływ tych działań na zdających migrantów jest bardzo rzadko badany.

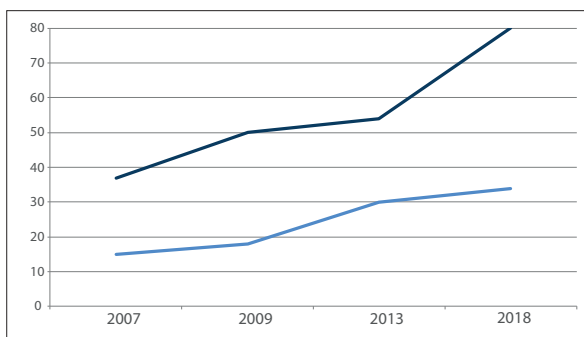
■ Niemal wszystkie państwa członkowskie zapewniają migrantom dostęp do kursów językowych, jednak liczba godzin często jest niewystarczająca, zwłaszcza w przypadku osób wymagających stosowania odrębnych procedur.

Wymagania i testy

Spośród państw członkowskich, które odpowiedziały na ankietę w 2018 roku, 78% wymaga od migrantów ubiegających się o obywatelstwo znajomości języka i/lub wykazania się wiedzą o społeczeństwie kraju przyjmującego. Jedynie 17% nie stawia takich wymagań w swojej polityce migracyjnej:

W latach 2007-2008 można zauważyć wzrost liczby krajów, które wprowadziły testy językowe (linia granatowa) i z wiedzy o społeczeństwie (linia niebieska) w szczególności w celu uzyskania obywatelstwa:

Wymagania językowe w większości przypadków wyrażane są w referencyjnej skali poziomów znajomości języka Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy (ESOKJ), ale poziomy wymagane przez państwa członkowskie w tych samych celach są zróżnicowane.

Oferta edukacyjna

■ Kursy językowe dla migrantów często organizowane są przez instytucje państwowe. Podlegają one także kontroli jakości. Jednakże w większości przypadków migranci mogą uczestniczyć w bezpłatnych zajęciach językowych maksymalnie przez 250 godzin:

Liczba bezpłatnych godzin zajęć językowych

	Wszyscy uczący się (n = 24)	Uczący się - półanalfabeci (n = 22)
0 – 250	11	13
250 – 500	8	4
500 – 1000	4	2
1000 – 1500	1	2
2000 – 3000	0	1

■ Wiele państw członkowskich oferuje kursy z zakresu wiedzy o społeczeństwie. W większości przypadków są one prowadzone w języku urzędowym państwa przyjmującego.

■ Niewiele państw członkowskich w swojej polityce integracyjnej poświęca wystarczającą uwagę osobom wymagającym stosowania odrębnych procedur: w odniesieniu do nieletnich istnieje niewiele przepisów dotyczących nauki języka poza obowiązkowym systemem edukacji, a potrzeby chcących się uczyć uchodźców i półanalfabetów są bardzo rzadko uwzględniane.

Zalecenia

- ▶ Ze względu na fakt, iż kursy mają większe znaczenie w procesie integracji migrantów niż testy, powinny być one łatwiej dostępne i oferowane w bardziej przystępnych cenach.
- ▶ Jeżeli testy mają służyć do celów migracyjnych, powinny spełniać najwyższe standardy jakości i rzetelności.
- ▶ Ustalając zasady polityki migracyjnej i integracyjnej, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na potrzeby osób wymagających stosowania odrębnych procedur.
- ▶ Ze względu na prawa człowieka, przestrzega się przed przeprowadzaniem egzaminów dla migrantów przed ich przybyciem do kraju przyjmującego w ramach łączenia rodzin.

W ankiecie w 2018 roku wzięło udział 40 z 47 państw członkowskich Rady Europy:

Ankieta przeprowadzoną przez Radę Europy i Stowarzyszenie ALTE koordynował zespół w składzie:

- ▶ Lorenzo Rocca
(Università per Stranieri di Perugia)
- ▶ Cecilie Hamnes Carlsen
(Western Norway University of Applied Sciences)
- ▶ Bart Deygers
(Ghent University)

Tłumaczenie:

Małgorzata Król

(Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

Pełna wersja raportu:

www.coe.int/lang-migrants

© Rada Europy, 2019

www.coe.int

Rada Europy jest wiodącą na kontynencie organizacją broniącą praw człowieka. Ma 47 państw członkowskich w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy przystąpiły do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, traktatu stworzonego po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rządy prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w państwach członkowskich.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE